

KONU 8

Tıbbi Uçuş Personeli

Çeviri: *Dr. Turgut ARPACI*

Dr. Ersin HACIYAKUPOĞLU

Ekip Yapısı

Havadan Tıbbi Nakil pratiğinde, tıbbi uçuş personeli ekiplerinin uygun olarak yapılandırılması kadar ilgi çeken ve heyecan uyandıran pek az konu başlığı vardır. Tıbbi uçuş ekiplerinin oluşumu; hasta tipi, hastaların çeşitliliği, uçak kapasitesi, finansal koşullar, yerel kaynaklar ve pazarlama ile kültürel parametreler benzeri faktörler gözetilerek seçilir ve düzenlenir. Bazı sabit kanatlı hava araçlarıyla hizmet sağlayan hava ambulans servislerinde, hastanın rutinde ülkesine iadesi ya da sağlık tesisleri arasında nakillerde durumu stabil tek bir hasta sevk edilirken, tek bir kişiden meydana gelen uçuş ekipleri ile uçulmasının yanı sıra, havadan tıbbi nakil hizmetlerinde en çok tercih edilen yöntem iki kişiden oluşan bir tıbbi uçuş ekibinin kullanılmasıdır. Ancak, sıcaklık, nem, yükseklik ya da yakıt yükü gibi uçuşun tek bir tıbbi uçuş personeliyle yerine getirilmesinin gerekli olduğu durumlar da meydana gelebilmektedir. Diğer bir yandan, standart tıbbi uçuş ekibine eşlik etmesi gereken uzman ekip üyelerine gereksinim olan durumlarda ya da aynı uçuş kapsamında birden çok sayıda hasta nakli gerçekleştirilen durumlar söz konusu olduğunda, üç ya da daha fazla tıbbi uçuş personelinden den meydana gelen ekiplerin bulunduğu uçuşların verildiği hizmetler de söz konusu olabilir.

Homojen ve Heterojen Ekipler

Tıbbi uçuş ekibi yapılandırmasındaki ilk adım, aynı eğitime sahip kişilerden oluşan tıbbi uçuş ekiplerinin mi yoksa farklı alt yapıya sahip kişilerden oluşan tıbbi uçuş ekiplerinin mi tercih edileceğinin belirlenmesidir. Her iki uygulamanın da kendine özgü avantajları vardır.

Homojen uçuş ekipleri (bu uçuş ekiplerinde, uçuş personelini oluşturan her bir üye aynı meslek grubuna mensuptur) ekip üyelerinin birbirlerinin kapasite, beceri ve sınırlarını tam olarak anlamaları anlamına gelir. Bu karşılıklı anlayışın, her hangi bir tıbbi ekip için zaman içerisinde oluşması mümkünken, aynı tip eğitim almış ekip üyeleri söz konusu olduğu zaman her iki ekip üyesi arasında birbirlerine yönelik daha doğal, sezgisel ve hızlı bir karşılıklı anlayış ortaya çıkmaktadır. Buna bağlı olarak da ekip çalışması ve verimlilik artar. Aynı zamanda homojen yapıya sahip uçuş ekipleri, ekip listesinde yer alan tüm üyeler arasında bir biri arasında değişimi yapabilmek imkanı sunduğu için çoğu anlaşmazlıkların daha kolay bir şekilde çözülmesine olanak sağlar. Bunların yanı sıra, sürekli eğitim ve iş başında eğitimde de daha kolay bir şekilde başarıya ulaşılır. Bunlar, az sayıda personelden oluşan uçuş ekipleri ile verilecek daha ufak çapta hizmetler için önemli unsurlardır.

Kaynaklar

- Hastane Bazlı Acil Hava Tıbbi Hizmetleri Birliği (1988) Hava Tıbbi Ekipleri için Ulusal Standart Müfredat, Amerika Birleşik Devletleri Ulaştırma Bakanlığı, Ulusal Karayolu Emniyeti Dairesi, Washington.
- Baxt, W.G. ve P. Moody (1987) Künt travmaya uğrayan hastalarda havacılık tıbbında hastane öncesi bakımın bir parçası olarak doktorun etkisi, *J Am Tıp Derneği*. 257:3246-50.
- Burney, R.E., Hubert, D., Passini, L., R. Maio (1995) Ekibi oluşturan üyelere göre havacılık tıbbi sonuçlarındaki değişiklikler: iki yıllık bir takip çalışması', *Ann Emerg Med*. 25(2): 187-92.
- Burney, R.E., Passini, L., Hubert, D. ve R. Maio (1992) 'Hastanın ciddiyeti ve neticeye dayalı olarak tıbbi uçuş ekibi performansının karşılaştırılması', *Ann Emerg Med*. 21(4):375-8.
- CCAT (2005) Havadan Tıbbi Nakilde Klinik Olarak Göz Önünde Bulundurulması Gereken Unsurlar. Havacılık tıbbi web sitesi, <http://ccat-training.org.uk>.
- Fonne, V.M. ve G. Myhre (1996) 'Acil sağlık hizmetlerinin havadan uçuş ekibinin koordinasyonu üzerinde mesleki kültürlerin etkisi', *Aviat Space Environ Med*. 67(6):525-9.
- Fromm, R.E. (1994) 'Havadan tıbbi nakil ekibinin eğitimi: pratik uygulamalar', Blummen, I.J. ve Rodenberg, H. (eds)'in, *Uçuş Doktoru'nun El Kitabı* adlı eseri, AMPA: Salt Lake Şehri.
- Gabram, S.G., Hodges J., Allen P.T., Allen L.W., Schwartz R.J. ve L.M. Jacobs L.M. (1994) 'Hastane bazlı helikopter programı kapsamında havadan tıbbi nakil ekibindeki kişilik tipleri', *Air Med J*. 13(1): 13-7.
- Gryniuk, J., Ulusal Uçuş Paramedikleri Derneği (2003) 'Uçuş paramediğinin havacılık tıbbına göre emniyeti sağlamadaki rolü ve uçuş ekibi kaynak yönetimi', *Air Med J*. 22(4): 12-4.
- Hamman, B.L., Cue J.I., Miller F.B. ve diğerleri. (1991) 'Helikopter ile taşınan travma mağdurları: doktorun olması bir fark yaratır mı?', *J Trauma* 31:4990-4.
- High, K. ve M. High (2001) 'Bir uçuş ekibi üyesi olmaya ilişkin stratejiler', *Emerg MedServ*. 30 (3):53-5.
- Hutchison, T. (1994) 'Havadan tıbbi nakil ekibinin eğitimi: genel konseptler', in Blummen I.J. ve H.,Rodenberg (eds)'in, *Uçuş Doktoru'nun El Kitabı* Adlı Eseri, AMPA: Salt Lake Şehri.
- Krohmer, J.R., Hunt, R.C., Benson, N. ve R.B. Bieniek (1993) 'Uçuş doktorlarının eğitim programı - çekirdek içerik', *Prehosp Disast Med*. 8(2): 183-4.
- Macnab, A.J. (1991) 'Pediatrik acil durumların hastaneler arası transferinde en uygun refakatçiler', *J Trauma*. 31:305-9.
- McCloskey, K.A. ve C. Johnston (1990) 'Hastaneler arası nakillerde kritik hastada bakım: bir pediatrist gereksiniminin öngörülebilmesi', *Pediatr Emerg Care*. 6:89-92.
- McCloskey, K.A. ve C. Johnston (1990) 'Pediatrik kritik bakım incelemesi: ekip oluşumu ve eğitimi, harekete geçme süresi ve taşıma şekli', *Pediatr Emerg Care*. 6:1-3.
- Myers, K.J., Rodenberg H. ve D. Woodard (1995) 'Helikopter ortamının, hasta bakımı beceri ve kapasitesi üzerine etkisi: uçuş ekibinin sezgileri', *Air Med J*. 14 (1):21 -5.

- Poultan.T.J., Gutierrez, P.J. ve D.J. Schwabe (1987) 'Havadan tıbbi nakil yoluyla gerçekleştirilen tıbbi nakillerde doktorların rolünün sorgulanması', *Ann Emerg Med.* 16(12): 1412-3.
- Rhee, K.J., Strozeski, M., Burney, R.E. ve diğerleri, (1986) 'Uçuş doktoru, helikopter ile verilen acil sağlık hizmetleri için bir gereklilik mi?', *Ann Emerg Med.* 15:174-7.
- Schmidt, U., Frame, S.B. ve diğerleri, (1992) 'Çok sayıda yaralanmalı hastaların kaza yerinden helikopter ile taşınmaları - Alman ve Amerikan sistemlerinin karşılaştırması, *J Trauma.* 33:548-55.
- Shaner, S., Brooks C., Osborn R., Hull M. ve R.E., Falcone (1995) 'Uçuş ekibinin fiziksel kondisyonu: temel bir inceleme', *Air Med J.* 14(1):30-2.
- Sibold, H. (1994) 'Ekip yapılandırması', in Blumen I.J. ve H.Rodenberg (eds)'nin, *Uçuş Doktoru'nun El Kitabı* adlı eseri, AMPA: Salt Lake Şehri.
- Stohler, S.A. (1998) Bir tıbbi havacılık programı kapsamında yüksek performanslı ekip etkileşimi. *Air Med J.* 17(3): 116-20.
- Topley, D.K., Schmelz, J., Henkenius-Kirschbaum, J. ve K.J.Horvath (2003) Havadan hasta nakli sırasında kritik bakım hemşire uzmanlığı. *Milit Med.* 168(10):822-6
- Otago Üniversitesi (2005) Tıbbi Havacılıkta Kurtarma ve Taşımacılık Eğitimleri web sitesi, www.otago.ac.nz/aviation_medicine.
- Williams, K.A., Rose, W.D. ve R. Simon R. (1999) 'Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetlerinde Ekip Çalışması', *Air Med J.* 18(4):149-53.
- Wynn, J.S. (2001) 'Daha güçlü bir endüstri için liderlik stratejisi', *Air Med J.* 20(4): 18-9.